

Šolstvo.

Veronauk dobi prejšnjo veljavo v šoli

vsled zaukaza ministra Konrada-Eibesfelda od 1. dne junija t. l. Minister je s tem dopolnil §. 44 šolskega in podučnega reda, ki je veleval otroke razdeliti v razrede gledé na njihovo znanje in starost. Do sedaj so ta §. tako tolmačili, da se ni gledalo na to, ali je učenec se uspešno učil veronauka ali ne. Kujasti otroci in brezumni stariši so to kmalu zapazili in zato se takošni učenci niso hoteli nič katekizma učiti in pogosto katehetom kljubovali in se rogali. To je sedaj odpravljeno. Učenec se bo moral katekizma dobro učiti tako, kakor drugih predmetov, ako bo hotel prestopiti v viši razred. Korak do boljšega!

Slovensko slovstvo.

* „*Petelinov Janez*“, spisal Jak. Aléšovec, je ime povestici, ki je kot ponatis iz „Slovenca“ prišla v posebni knjižici na svitlo in se mehko vezana dobiva po 45 krajc. s poštnino vred pri pisatelju v Ljubljani. Dogodba je vzeta prav iz naših sedanjih časov, ko pri volitvah nemčurski liberalci begajo kmete, da bi jih na svoje limance vjeli. Tak nemčurski lovec je „Petelinov Janez“, spriden dijak, ki se okoli kmetov plazi. Ker je knjižica zabavna in poučna ob enem, jej je želeli mnogo kupca.

Ozir po svetu.

Popotovanje po Bosni.

Iz Zagreba v Sarajevo.

(Dalje.)

Za dve uri pride se po železnici v Maglaj. Maglaj je v zadnji vojski zelo znamenit postal zaradi izdajstva svojih prebivalcev, kajti pred tem mestom je bil prvi zavrtni napad na avstrijske huzarje. Mesto, kjer se je ta napad izvršil, leži pol ure hodá pred samim mestom Maglajem. Dolina je na tem mestu ozka, in na obeh stranéh vzdigujejo se visoke šume, obraščene z gostim drevjem. V teh hostah skriti so bili Turki, ter so pri povratku napadli avstrijske vojake. Napravljen je pri studencu, kateri je na tem mestu, lep spominek, in studenec sam imenuje se „huzarski zdenac“. Pred Maglajem postavljen je čez Bosno lep in velik lesen most, ki se zove „most Jelačićev“.

Mesto Maglaj stoji na jako lepem kraju pod planino Ozren na treh hribih in na desni strani reke Bosne. Posebno lepa in krasna je ena džamija, pravijo, da ena najstarejih v Bosni. Prebivalcev je v Maglaju do 1500, največ mohamedancev in le nekoliko pravoslavnih, kateri imajo tudi svojo cerkev. Maglaj ima tudi staro trdnjavo, katero je leta 1789. Lavdon vzela. Tukaj smo imeli tudi kosilo okoli dveh popoldne.

Od Maglaja prišli smo za eno uro in pol na postajo Žepče, mesto v bolj neprijazni ravnini, a s posebno dobrim podnebjem. Tukaj se pridelava mnogo zelenjave in družih poljskih pridelkov, in največ se prebivalci z živinorejo bavijo v celi dolini Bosne. Tudi lan so prejšnja leta sejali, al vsled zadnje vojske je vse polje še nekako zapuščeno, in tudi malo še obdelano. Blizu železniške postaje so napravljene prav lepe vojaške barake, okoli katerih se vidijo lepi vrtni za zelenjavo, katere oskrbujejo in obdelujejo vojaki sami. Takih vrtov sem tudi kasneje še več videl na vojaških postajah in reči moram, da so bili tako lepo obdelani,

da se res mora priznati, da so avstrijski vojaki prvi praktični učitelji gospodarstva, posebno pa vrtnarstva v Bosni. V teh vrtnih nahaja se vsaka vrsta zelenjave, mnogo tudi take, katere dosedaj v Bosni še poznali niso. Brez dvombe je to za Bošnjake jako koristno, ker oni lahko vse vidijo, kako naj se vrt obdeluje, in tudi lahko dobijo rastlin ali semen, da si morejo svoje vrte vrediti, če bi le oni bili bolj marljivi.

Od Žepča dalje proti Vranduku se kmalu dolina stisne in med neizmerno visocimi gorami, na katerih obnožji rastejo lepi orehi in bresti (Ulme), se pripelje železnica okolo 6. ure v trdnjavo Vranduk. Stara povest pravi, da beseda Vranduk izvira od besede vratnik (vrata); to je tudi verjetno, kajti ta trdnjava dela res vrata, skoz katere je mogoče potem priti v srce Bosne, v Sarajevo. Z malim številom vojakov se v tej trdnjavi lahko zapre pot celi vojski. Vsak se mora čuditi, da se v tej važni poziciji Turki niso skoro nič branili, ampak po kratkem boji zapustili trdnjavo in tako Avstrijanom vrata odprli v Sarajevo. Predno se pripelje železnica v Vranduk, nastane tmina vsled visocih gorá, katere se tukaj na levo in desno gosto poraščene vzdigujejo v zrak.

V sredini ozkega kotla leži na bregu trdnjava Vranduk, katera je od zadnje vojske še poškodovana, okolo trdnjave je nekoliko slabih in raztrganih hiš. Naprej se ne vidi družega, kakor gosto zaraščenih hribov in planin in ravno tak je tudi pogled nazaj. Zraven železnične postaje stoji mala hišica, v kateri prebiva Turčin, ki pri vsakem vlaku prišlim ptujcem prodaja črno kavo po 5 krajc. skledico za eno osobo.

Od te postaje naprej gre železnica skoro dve uri v sila ozki in tamni dolini poleg reke Bosne, dokler se ne odpre krasna ravnina, obdana z lepimi bregovi, po kateri se vije reka Bosna, kakor dolga kača. V tej, rekel bi, eni skoraj najlepših ravnin Bosanske doline, stoji mesto Zenica pod lepimi bregovi. Tukaj je konec železnice od Broda do Zenice, in tukaj se popotnik zvečer oddahne, ko se je celih 17 ur vozil iz Broda v slabih vozeh Bosanske železnice. Gnječa pa in živahnost na tej postaji je tako velika, kakor da bi človek bil v kakem velikem mestu južne železnice. Tukaj pričakuje prijatelj prijatelja, vsakdo želi videti kakega znanca iz svoje stare domovine Avstrije. Povsod se vidi le madjarski jud, kateri se ponuja popotniku, da bi ga dalje vozil v Sarajevo, ali da bi mu nesel njegove stvari v kak „hôtel“ mesta Zenice. Tako sem tudi jaz vzel juda za kažipot v Zenici, da me odpelje na pošto, s katero sem se mislil drugo jutro odpeljati v Sarajevo. Al na pošti nisem dobil več prostora, kajti s poštnim vozom se more samo 8 ljudi voziti. Poštni uradnik me nagovori, naj počakam do tretjega dne, da se odpeljem, če ne bode zopet častnikov, za katere je v prvi vrsti odredjena pošta.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Bolgarska vlada* bo skoro začela kovati lastni denar in to bakreni, sreberni in zlati. Državni proračun Bolgarije kaže 18 milijonov stroškov, od teh spada 11 milijonov gold. na armado.

* *Preseljevanje v Ameriko* se čedalje bolj množi. Po poročilih iz severne Amerike se je v Novem Jorku pretekli mesec oglasilo 55.083 naselnikov, memo tega, da se je lani istega meseca naselilo 18.325 ljudi, v vsem skupaj se je to leto v Novi Jork naselilo 135.336 oseb.